

25 נובמבר 2020
ט' בכסלו, תשפ"א

דגשים להגנה על פרטיות במסגרת חקירות אפידמיולוגיות לקטיעת שרשרת ההדבקה של נגיף הקורונה¹

רקע

עם פרוץ נגיף הקורונה בישראל ובמסגרת המהלך למניעת התפשטות הנגיף, נערכות בישראל חקירות אפידמיולוגיות לאיתור מגעים של חולי COVID-19. החקירות נערכות במטרה להתחקות אחר מהלך התפשטות הנגיף ברמת הפרט תוך פרקי זמן קצרים, על מנת לקטוע את שרשרת ההדבקה והתפשטות הנגיף.

במסגרת החקירות האפידמיולוגיות נעשה בירור בדבר תנועותיו במרחב של חולה מאומת בימים שקדמו למועד אבחונו, מגעיו עם אנשים אחרים לפני ואחרי מועד הידבקותו, ושל מקום ההדבקה. כפועל יוצא מהחקירה, נמסרת הודעה למי שבאו במגע עם החולה המאומת בימים שקדמו למועד אבחונו, כי עליהם להיכנס לבידוד. המידע שנאסף יכול לסייע ביצירת תמונת מצב של פיזור התחלואה והיקף התפרצות הנגיף. חקירה אפידמיולוגית נעשית בעיקר באמצעות תשאול טלפוני או אישי של החולה. עם זאת, במסגרת החקירה ניתן לעשות שימוש גם במידע על אודות החולה הנאסף באופן טכנולוגי, כגון שימוש החולה באפליקציית המגן או כל אמצעי דיגיטלי אחר.²

מרבית החקירות האפידמיולוגיות נערכות כיום מכוח פקודת בריאות העם מס' 40 לש' 1940 (להלן: 'פקודת בריאות העם'). חקירות אלו מבוצעות ככלל על-ידי נציגי משרד הבריאות או נציגי פיקוד העורף (מפקדת 'אלון'), תחת פיקוחו של משרד הבריאות. סוג שני של חקירות - כמו אלו שעורכות חברות פרטיות לעובדיהן, שמבוצעות על-ידי רשויות מקומיות מסוימות ומשרדי ממשלה, או שנערכות במסגרת התארגנויות של אנשים פרטיים - נערכות באופן עצמאי/פנימי ושלא מכוח

¹ מסמך זה עוסק הן בחקירות אפידמיולוגיות הנערכות מכוח הוראות הדין הן בכלא הנערכות באופן פנימי ושלא מכוח סמכות הקבועה בדין. מסמך זה יעודכן מדי תקופה בהתאם לשינוי הפרקטיקות הנהוגות והערכות מצב עדכניות של הרשות להגנת הפרטיות.

² על נושא זה יורחב בהמשך. להרחבה על אופן ביצוע החקירות ולסקירה על הנעשה במדינות שונות בעולם, לרבות בהקשר של שימוש באמצעים טכנולוגיים במסגרת החקירות, ראו: מרכז המידע והידע הלאומי למערכה בקורונה "מסמך מספר 158 – גרסה מתוקנת: מערכי חקירות אפידמיולוגיות בעולם חוזקו, כמרכיב מרכזי בהכלת התפרצויות מקומיות וניתוק שרשראות הדבקה" (16.7.20), https://www.gov.il/BlobFolder/reports/research-report-n158-epidemiological-investigation-arrays/he/research-report_n158_epidemiological-investigation-arrays.pdf.

הוראות הדין.³ חקירות אלו, ככל שהן מבוצעות במקומות עבודה, נערכות על-פניו מכוח סמכות מעסיקים לפעול מול עובדיהם לשם שמירת הרציפות התפקודית של הארגון.⁴

מעצם טבען ותכליתן, במסגרת חקירות אפידמיולוגיות נחשף, נאסף ומועבר מידע אישי ורגיש על אודות מתוחקרים, לרבות פרטים דמוגרפיים על אודותיהם (כגון שם, כתובת מגורים, מספר ת.ז, גיל ומצב משפחתי), מידע בדבר מצב בריאותם, מידע בדבר המקומות בהם שהו בימים שקדמו למועד אבחונם, וכן מידע בדבר זהות האנשים איתם הם היו במגע במהלך תקופה זו.⁵ מידע זה עשוי לזלוג, להיחשף וכן להיות מוצלב עם פרטי מידע אחרים, באופן אשר עלול להביא לפגיעה קשה בפרטיותם של מתוחקרים ואנשים אשר עימם הם היו בקשר.

לאור האמור, על כלל הגורמים העורכים חקירות אפידמיולוגיות להיות מודעים להוראות הדין ולהיבטים השונים הנוגעים להגנה על פרטיות ואבטחת מידע. מטרת מסמך זה הינה, אפוא, להדגיש בפני הציבור בכללותו, ובפני גורמים העורכים חקירות אפידמיולוגיות בפרט, את הכללים וההמלצות העיקריות להגנה על פרטיות במסגרת עריכת חקירות אפידמיולוגיות ובעת הטיפול במידע הנאסף במסגרתן, וזאת במטרה להביא למזעור האפשרות לפגיעה בפרטיות במידה העולה על הנדרש כתוצאה מחקירות אלו.

חידוד הכללים וההמלצות האמורים נעשה כחלק מתפיסה של 'עיצוב לפרטיות' של מערך החקירות האפידמיולוגיות בישראל. תפיסה זו מבקשת להטמיע את עקרונות דיני הגנת הפרטיות ברמה הרחבה והכוללת, לרבות במסגרת של הסדרה רגולטורית והכוונת התנהלות הציבור. בהקשר החקירות האפידמיולוגיות, הכוונה למתן הגנה אופטימלית על פרטיות המתוחקרים (ואנשים עימם הם היו בקשר) וצמצום איסוף המידע ועיבודו למינימום ההכרחי, כבר משלב החקירה ולכל אורך מחזור החיים של המידע והשימוש בו.

עקרונות דיני הגנת הפרטיות בקליפת האגוז

הזכות לפרטיות הינה זכות חוקתית נגזרת של כבוד האדם, כמו גם זכות אזרחית המבטאת את החירות הבסיסית של האדם "להיעזב במנוחה". פרטיות בהקשר זה מתיישבת עם הצורך של אנשים להישאר אנונימיים וכן להיות מוגנים מפני התערבות פסולה של רשויות המדינה וגורמים אחרים,

³ לעניין זה ראו לדוגמה התאחדות התעשיינים בישראל "נוהל חקירה אפידמיולוגית פנימית בחברות תעשייה במקרים בהם אומת עובד או מבקר כחולה קורונה" (12.10.20), <https://www.industry.org.il/files/marketing/SOS/octobar/apidonev131020.pdf>. יצוין כי על-פי פרסומים בתקשורת, גם רשויות מקומיות ערכו חקירות אפידמיולוגיות באופן עצמאי. ראו אילנה שטוטלנד "הפרדת רשויות: כך נרתמו הערים למאבק בקורונה בלי לחכות לממשלה", מעריב (14.10.20), <https://www.maariv.co.il/corona/corona-israel/Article-795462>.

⁴ חקירות אלו מוגדרות לעיתים כ"תשאולים".

⁵ ראו: משרד הבריאות "נוהל איתור מגעים של חולי COVID-19 במסגרת חקירה אפידמיולוגית – עדכון" (23.9.20), https://www.gov.il/BlobFolder/reports/bz-293488420/he/files_publications_corona_bz-293488420.pdf.

בחייהם. תפיסה זו באה לידי ביטוי בדין הישראלי, בין היתר, בהוראות סעיף 12(1) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן: 'חוק הגנת הפרטיות' או 'החוק') המגדיר פגיעה בפרטיות כ"בילוש או התחקות אחר אדם העלולים להטרידו".

חוק הגנת הפרטיות כולל מספר עקרונות מרכזיים. עיקרון אחד הוא **עיקרון ההסכמה**, המבטא את שליטתו של הפרט ביחס למידע הנוגע אליו, ולפיו הפרט הוא האחראי ביחס לאיזה מידע הנוגע אליו ייחשף, ולמי. עיקרון זה בא לידי ביטוי, בין היתר, בסעיף 1 לחוק הגנת הפרטיות, הקובע כי "לא יפגע אדם בפרטיות של זולתו ללא הסכמתו". על פי חוק הגנת הפרטיות, הסכמה בהקשר זה צריכה להיות "מדעת", קרי כזו הניתנת רק לאחר שאדם מבין את משמעות הסכמתו, ואת השלכותיה.

יישום ראוי של עיקרון זה מחייב את מקבל ההסכמה לפרט בפני הגורם המעניק אותה את כלל הפרטים הרלוונטיים לקבלת החלטה בנושא. על מבקש ההסכמה לפרט, בין היתר, איזה מידע ייאסף בעקבות קבלת ההסכמה, אילו שימושים ייעשו בו, למי הוא עשוי להיות מועבר ולשם איזו מטרה. ההסבר צריך להיות ברור, ישיר, בשפה ברורה ונגישה וכן לכלול פירוט בדבר זכויותיו של מושא המידע, כפי שגם יצוין בהמשך.

עיקרון מרכזי נוסף בחוק הגנת הפרטיות הוא **עיקרון צמידות המטרה**. על פי עיקרון זה, המוסדר תחת סעיפים 2(9) ו-8(ב) לחוק הגנת הפרטיות, שימוש במידע יכול להיעשות אך ורק בהתאם למטרה שלשמה הוא נאסף במלכתחילה. במובן זה, שימוש במידע למטרה אחרת מזו שלשמה הוא נאסף, מהווה פגיעה בפרטיות, וגילוי המידע על ידי עובד, מנהל או מחזיק במידע, שלא לצורך עבודתו אף יכולה להוות עבירה פלילית על פי הוראות סעיף 16 לחוק. חוק הגנת הפרטיות והתקנות שהותקנו מכוחו קובעים גם חובות שונות הנוגעות לרישום מאגרי המידע ואופן אבטחת המידע, ובין היתר, את החובה לבחון את הצורך בהמשך שמירתו של מידע כתלות בתכלית איסופו.

חוק הגנת הפרטיות מתייחס גם ל**זכויות מושא המידע**. כך, על-פי סעיף 11 לחוק, יש להודיע למושא המידע (data subject) על הכוונה לאיסוף המידע תוך פירוט מטרות השימוש בו, ותוך ציון האם יש חובה חוקית למסירת המידע או שמא הדבר נתון להסכמתו. סעיף 13 לחוק מעניק למושא המידע זכות לעיין במידע הנוגע אליו, וסעיף 14 לחוק מקנה לו את הזכות לדרוש את תיקונו בנסיבות המתאימות לכך.

אמנם, ככל הזכויות, גם הזכות לפרטיות אינה מוחלטת ובהחלט יתכנו נסיבות בהן אינטרסים אחרים, כגון הגנה על בריאות הציבור במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה, יצדיקו פגיעה מסוימת בזכות לפרטיות. תפיסה זו מוסדרת, בין היתר, בסעיף 18 לחוק הגנת הפרטיות. עם זאת, פגיעה שכזו צריכה להיעשות בהתאם לתכלית הוראות הדין ולעמוד בעקרונות הכללים של פעילות תחת סבירות ותום לב, וככל שמדובר בגופים ציבוריים – גם בדרישת המידתיות.

כללים, הבהרות והמלצות להגנה על פרטיות במסגרת חקירות אפידמיולוגיות

בחלק זה יפורטו כללים, הבהרות והמלצות הנוגעים להגנה על פרטיות במסגרת חקירות אפידמיולוגיות. כללים, הבהרות והמלצות אלו מבוססים בעיקרם על חוק הגנת הפרטיות והעקרונות העומדים שבבסיסו, ועל הוראות סעיף 20ח לפקודת בריאות העם המסדירות את סמכותם של גורמים הפועלים מטעם משרד הבריאות לדרוש מידע במסגרת חקירות אפידמיולוגיות.

זהות החוקרים האפידמיולוגיים השונים והכשרתם

- ככלל, ישנם שלושה סוגים של גורמים העורכים חקירות אפידמיולוגיות לקטיעת שרשרת ההדבקה של נגיף הקורונה, והם: **חוקרים אפידמיולוגים, גורמים מסייעים** וגורמים אחרים ופנימיים (גורמים אלו יוגדרו להלן כ"מתשאלים"). כפי שיפורט להלן, בעוד שחוקרים אפידמיולוגים וגורמים מסייעים פועלים מכוח פקודת בריאות העם, מתשאלים אינם פועלים מכוח סמכות הקבועה בדין. כפי שיפורט, הבחנה זו משפיעה על היקף הסמכות של הגורמים האמורים ועל החובות המוטלות עליהם במסגרת ביצוע החקירות.
- סעיף 20א לפקודת בריאות העם מגדיר חוקר אפידמיולוגי כ"רופא מחוזי, סגן רופא מחוזי, או אחות או עובד אחר של משרד הבריאות שהמנהל הסמיך לכך".
- חוקר אפידמיולוגי הפועל מכוח פקודת בריאות העם יכול להסתייע בגורמים מסייעים (לרבות חיילים) לשם ביצוע החקירה. לפי פקודת בריאות העם, לא יסייע אדם אחר בביצוע חקירה הנערכת מכוח פקודת בריאות העם, אלא אם מתקיימים לגבי התנאים הבאים:
 - א. הוא עבר הכשרה של משרד הבריאות לעניין סיוע בביצוע החקירה, ובכלל זה הכשרה לעניין ההגנה על פרטיותם של מי שמידע לגביהם מתקבל עקב חקירה אפידמיולוגית, וניתן לו אישור בכתב על כך;
 - ב. הוא חתם על טופס התחייבות לשמירה על סודיות שבו הובהר לו כי שימוש במידע שלא לפי הוראות חוק זה עלול להוות עבירה פלילית;
 - ג. הוא פועל בהנחיית משרד הבריאות ובפיקוחו.
- בנוסף, לפי סעיף 20ח(ו) לא יסייע גורם מסייע בעניינו של אדם שהוא מכיר או סבור שהוא צפוי להכיר. אם לאחר תחילת חקירה מתעורר חשש בקרב גורם מסייע כי הוא עשוי להכיר את האדם עליו החקירה נסובה, עליו להפסיק את החקירה באופן מיידי עם התעוררות החשש.
- מתוך כל האמור עולה כי כל גורם אשר אינו נכנס תחת ההגדרות שצוינו לעיל, לרבות גורם מסייע שלא עבר את ההכשרה הנדרשת לעניין הגנה על פרטיות, אינו מוסמך לערוך חקירות אפידמיולוגיות מכוח פקודת בריאות העם, על כל המשתמע מכך.

- בנסיבות בהן חקירה אפידמיולוגית נערכת שלא מכוח פקודת בריאות העם, על הגורמים שהחקירה נערכת במסגרתם (כגון חברות מסחריות ורשויות מקומיות) לפעול להכשרת המתשאלים, ובכלל זה גם בענייני הגנה על פרטיות. כמו כן מומלץ כי הגורמים שהחקירה נערכת במסגרתם יעמידו מערך לפיקוח על התנהלותם של המתשאלים, לרבות בכל הנוגע לשמירה על מידע והגנה על פרטיות המתוחקרים.

חובת מסירת מידע במסגרת חקירה אפידמיולוגית

- לחוקרים אפידמיולוגיים הפועלים מכוח הוראות סעיף 20ח לפקודת בריאות העם עומדת הסמכות לדרוש ולחייב מסירת מידע במסגרת חקירות אפידמיולוגיות לצרכי איתור מגעים של חולי COVID-19.
- לפי סעיף 20ח(ה) לפקודת בריאות העם, במצב בו החקירה מתבצעת על ידי גורם מסייע (שאינו עובד משרד הבריאות), אין לו סמכות לחייב את המתוחקר למסור מידע אישי, והמתוחקר רשאי להודיע כי ימסור את המידע אך ורק לחוקר אפידמיולוגי של משרד הבריאות. לאור האמור, יש לייחד את המתוחקרים על אפשרות זו. אם מתוחקר מודיע כי ימסור את המידע רק לחוקר אפידמיולוגי, יפסיק הגורם המסייע את החקירה ויעביר אותה לטיפולו של חוקר אפידמיולוגי.
- כך, גם כאשר החקירה נערכת על-ידי מתשאל באופן עצמאי ושלא מכוח פקודת בריאות העם, אין למתשאל סמכות לחייב את המתוחקר למסור מידע אישי, ומסירת המידע בהקשר זה יכולה להיעשות אך ורק בהסכמת המתוחקר. על המתשאל לייחד את הגורם המתוחקר בתחילת החקירה כי אין מדובר בחקירה מטעם משרד הבריאות, כי הוא אינו מחויב להשתתף בחקירה, וכן לפרט בפניו את כל המידע הרלוונטי לאורו יוכל לקבל החלטה האם להשתתף בחקירה או לא, בהתאם להוראת סעיף 11 לחוק הגנת הפרטיות.
- סוגיה זו היא קריטית במיוחד בנסיבות בהן קיימים פערי כוח בין מתשאלים למתוחקרים (כגון במצב בו החקירות נערכות לעובדים במקום העבודה, על-ידי גורם מטעם המעסיק).⁶ בנסיבות אלו, על-אף שהמתוחקרים אינם מחויבים להשתתף בחקירות, הם עשויים לחוש חובה לעשות כן, וזאת מתוך חשש כי סירובם יפגע בהם מבחינות שונות. לפיכך, בנסיבות אלו יש להקפיד שבעתיים כי הסכמת המתוחקרים ניתנת מדעת ומתוך רצון חופשי. כמו כן מומלץ שהסכמה להשתתפות בחקירה אפידמיולוגית בנסיבות אלו תיעשה בכתב.

⁶ פרופ' מיכאל בירנהק ציין בעניין זה כי: "יש הסכמות שהן 'חשודות' מטבען. כאשר שני הצדדים אינם שווים כוח, למשל המדינה מול אזרח, תאגיד גדול מול צרכן בודד, מעסיק מול עובד, או כאשר האדם נתון במצוקה כמו מאושפז בבית חולים, עשויה ההסכמה להיות עלה תאנה בלבד. לצד החלש בנסיבות כאלה אין בררת אמת שלא להסכים". מיכאל בירנהק מרחב פרטי: הזכות לפרטיות בין משפט לטכנולוגיה, 253 (2010).

איסוף ושימוש במידע

- ככלל, במסגרת חקירה אפידמיולוגית, על המתוחקר למסור מידע העשוי לסייע לאיתור מגעים וקטיעת שרשרת ההדבקה של נגיף הקורונה, כגון: פרטים אישיים הנוגעים אליו (שם, שם משפחה, כתובת וכדומה); שמות האנשים שעמם הוא בא במגע בתקופה הרלוונטית; רשימת המקומות שבהם הוא שהה באותה תקופה; כל מידע נוסף העשוי להוביל להנחיות בידוד לאנשים שונים.
- על כלל הגורמים החוקרים, הן בחקירות הנערכות מכוח פקודת בריאות העם והן בחקירות הנערכות באופן עצמאי, **חל איסור על איסוף מידע שאינו רלוונטי למטרה של איתור מגעים של חולי COVID-19 וקטיעת שרשרת ההדבקה**. לפיכך, על חוקרים להימנע מלהציג בפני מתוחקרים שאלות שאינן קשורות או רלוונטיות למטרה זו.
- **כמו כן, אין לעשות שימוש במידע הנאסף במסגרת חקירות אפידמיולוגיות אלא למטרה שלשמה הוא נאסף, קרי על מנת לסייע באיתור מקום או זמן שבו שהה חולה מאומת ובאיתור מי שבא במגע קרוב עם חולה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה**. שימוש במידע לכל מטרה אחרת הוא אסור ועלול להוות הפרה של הוראות חוק הגנת הפרטיות ופקודת בריאות העם. לעניין כלל זה אין הבדל אם החקירות נערכו מכוח הוראות פקודת בריאות העם או במסגרת אחרת.
- על החוקרים להיות נגישים למידע רק במידה הנדרשת להם לצורך ביצוע תפקידם. על חוקרים חל איסור לגשת למידע אישי ורפואי של מתוחקר (או של אדם עמו הוא בא במגע) בלי צורך או בלי הרשאה לכך. כמו כן, חל איסור חמור על כניסה של חוקר לרשומה של מתוחקר, שלא לצורך ביצוע התפקיד או החקירה.
- **יובהר כי על המידע שישאל וייאסף במסגרת חקירה פנימית במקום העבודה להיות אך ורק ביחס למגעים של המתוחקר עם עובדים אחרים באותו ארגון**. מכיוון שהחקירה נועדה לצורך ההגנה על המשך הרציפות התפקודית של הארגון, הרי שאין רלוונטיות למפגשים ולמגעים של העובד עם אנשים חיצוניים לארגון, ואין לשאול או לאסוף מידע הנוגע למפגשים אלו.

שיתוף מידע מיישומון 'המגן' או טכנולוגיות אחרות במסגרת חקירה אפידמיולוגית

- יישומון 'המגן' כמו גם שימוש בהיסטוריית המיקומים באפליקציות נוספות המותקנות במכשירו של המתוחקר (כגון Google Timeline), יכולים לסייע להליך החקירה האפידמיולוגית. במידה ומשתמש באפליקציית השומרת נתוני מיקום מאובחן כחולה מאומת, הוא יכול לשתף את מיקומו הגיאוגרפיים (המסלול הגיאוגרפי) בתקופה שקדמה לאבחון עם החוקרים, וזאת לשם ניתוח המקומות בהם שהה וזהות האנשים שעמם נפגש בתקופה זו. במצב שכזה יכולים החוקרים לעשות שימוש בנתוני המיקום המועברים אליהם מתוך

היישומון. עם זאת חשוב להבהיר כי שיתוף מידע זה מהאפליקציה יכול להיעשות אך ורק בהסכמת החולה המתוחקר, ואין לחייבו לעשות כן.

○ במסגרת חקירה פנימית במקום העבודה עומדת לכאורה למעסיקים האפשרות להשתמש בחומרים שצולמו במצלמות מעקב המותקנות במרחבים הציבוריים שבשטח הארגון, וזאת על מנת להשלים מידע בדבר האזורים בהם שהה המתוחקר והאנשים עמם הוא בא במגע בפרקי הזמן הרלוונטיים לחקירה. שימוש בחומרים המצולמים יכול אפוא לסייע במקרים של פערי מידע או במצבים בהם המתוחקר מתקשה להיזכר במידע הרלוונטי לחקירה. עם זאת, לאור הפגיעה הפוטנציאלית בפרטיות העובדים, על מעסיקים (והמתשאלים הפועלים תחתיהם) לפעול בעניין זה באופן מידתי וסביר ובמסגרת עקרונות תום הלב וההגינות.⁷ לאור האמור מומלץ כי מעסיקים ישתמשו בחומרים המצולמים במסגרת החקירה במשורה ורק במצבים בהם שימוש שכזה מחויב לצורך שמירת הרציפות התפקודית של הארגון. כמו כן יודגש כי על מעסיקים המבקשים להשתמש במצלמות המותקנות במרחבים הציבוריים בארגון במסגרת החקירות אפידמיולוגיות, ליידע את ציבור העובדים מראש כי המצלמות תשמנה גם למטרה זו.

ככל שמדובר בשימוש באמצעים טכנולוגיים שמתוכם עשוי מתשאל להיחשף למידע אישי של המתוחקר (כגון כניסה ליומן האלקטרוני של המתוחקר או איסוף מידע בדבר מיקומו מתוך מכשיר הטלפון שברשותו ושבעלות המעסיק), על מעסיקים להימנע משימוש באמצעים טכנולוגיים שכאלו במסגרת ביצוע החקירה, אלא אם השימוש באמצעי הטכנולוגי במהלך החקירה נעשה בידי המתוחקר עצמו.⁸

פרסום והעברת המידע הנאסף במסגרת החקירות

○ אדם אשר נחשף למידע על אודות אדם אחר כתוצאה מפעילותו במערך של חקירות אפידמיולוגיות ישמרנו בסוד ולא יגלה את האמור בו לאדם אחר, אלא לצורך מטרה של איתור מגעים של חולי COVID-19 וקטיעת שרשרת ההדבקה, ובהתאם להנחיות משרד הבריאות.

○ על כלל הגורמים החוקרים להקפיד על התנהלות מכבדת השומרת על הפרטיות המתוחקרים. יש להימנע מחשיפת מידע על אודות המתוחקרים בעת שיחות עם מתוחקרים אחרים או חוקרים עמיתים. לפיכך, במסגרת החקירות, רצוי לצמצם שימוש במערכות כריזה או ברשימות

⁷ להרחבה ראו הנחיית רשם מאגרי מידע מס' 5/17: "שימוש במצלמות מעקב במקום העבודה ובמסגרת יחסי עבודה", https://www.gov.il/BlobFolder/policy/workplace_camera/he/3-17.pdf.

⁸ השוו: עסק (ארצי) 7541-04-14 הסתדרות העובדים הכללית החדשה - עיריית קלנסווה (פורסם בנבו, 15.3.17); ע"ע ארצי 90/08 טלי איסקוב ענבר – מדינת ישראל, הממונה על חוק עבודת נשים (פורסם בנבו, 8.12.11).

מתחקרים העלולות להיות חשופות לאחרים. כמו כן, יש להימנע מפרסום ברבים של מידע שמקורו בחקירות, ובמיוחד מידע מזוהה או כזה העלול להביא לזיהוי של אדם.

○ יובהר כי על-פי סעיף 2(11) לחוק הגנת הפרטיות, פרסומו של ענין הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם, לרבות מצב בריאותו, ללא הסכמתו לכך מהווה פגיעה בפרטיות, וכי גילוי המידע למטרה אחרת שאינה לצורך איתור מגעים וכדומה עשויה לעלות כדי עבירה פלילית על פי סעיף 16 לחוק זה.

○ בכל הנוגע להעברת מידע שנאסף במסגרת החקירות לצורך איתור מגעים – **יש לוודא ולהקפיד כי העברת המידע תיעשה אך ורק לגורמים מאושרים** וזאת בהתאם להנחיות משרד הבריאות והוראות הדין. כך לדוגמה, בהודעה לאדם כי נמצא שהיה במגע קרוב עם חולה במועד מסוים אין לכלול פרטים מזהים על אודות החולה המאומת, אלא אם הוא נתן הסכמתו לכך.⁹

○ **במצב בו העברת המידע נעשית באופן מקוון, יש לוודא כי העברה זו נעשית באמצעים המקובלים ותוך שימוש במערכות מאובטחות ומוצפנות להעברת מידע.** יש להימנע מלהשתמש בחשבונות דואר אלקטרוני פרטיים וחינמיים (כדוגמת חשבון ג'ימייל) או בתוכנות למסרים מידיים (כדוגמת WhatsApp) להעברת מידע על אודות מתחקרים או אנשים אחרים, אשר מקורו בחקירות האפידמיולוגיות.

שמירת מידע ואבטחתו

○ על-פי סעיף 20ח(ו) לפקודת בריאות העם, **מידע שנאסף במסגרת חקירות אפידמיולוגיות שנערכו מכוח פקודת בריאות העם יישמר במערכות המידע של משרד הבריאות בלבד.** משמעות הדבר היא כי חל איסור על שמירת המידע הנאסף במסגרת חקירות אלו במערכות מידע אחרות, לרבות מערכות מידע של חברות פרטיות (כגון שירותי 'ענן' של גוגל או Dropbox) או מכשירים אישיים (מחשבים/טלפונים) של חוקרים.

○ חוקרים לא יעבירו לאחרים את פרטי הגישה שלהם למערכות הייעודיות, לרבות הסיסמה שלהם.

○ על כל הגורמים השומרים מידע הנאסף במסגרת חקירות אפידמיולוגיות לעמוד בהוראות פרק ב' לחוק הגנת הפרטיות העוסק בהגנה על פרטיות במאגרי מידע, ובתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017, העוסקות בסוגיות של אבטחת מידע במאגרים אלו (להלן: 'תקנות אבטחת מידע').

⁹ כלל זה קבוע, בין היתר, בסעיף 8(א) לחוק הסמכת שירות הביטחון הכללי לסייע במאמץ הלאומי לצמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש וקידום השימוש בטכנולוגיה אזרחית לאיתור מי שהיו במגע קרוב עם חולים (הוראת שעה), תש"ף-2020 (להלן: 'חוק הסמכת שירות הביטחון הכללי').

בעניין זה יובהר כי כל מאגר מידע דיגיטלי בו נשמר מידע שמקורו בחקירות אפידמיולוגיות הכולל, בין היתר, פרטי מתוחקרים, דרכי התקשרות עימם, מצבם הבריאותי, פרטים בדבר מיקום מתוחקרים בתקופת זמן נתונה וזהות אנשים עימם הם היו בקשר בתקופה זו, מהווה מאגר מידע על פי הוראות החוק, על מאגר כזה תחול לפחות רמת האבטחה הבינונית.

○ כך לדוגמה, בהתאם לקבוע בתקנה 6 לתקנות אבטחת מידע, בעל מאגר מידע מחויב להגן באופן פיזי על תשתיות החומרה המשמשות את המאגר במקום מוגן המונע כניסה ללא הרשאה, ולנקוט באמצעים לבקרת ותיעוד הכניסה והיציאה מאתר זה. על-פי תקנות 7 ו-8 לתקנות, בעל מאגר ייתן גישה למידע רק למי שנקט באמצעים סבירים בהליך שיבוץ העובדים ומיונם, והינו מתאים לקבלת גישה למידע, ויקבע הרשאות גישה למאגר המידע ולמערכות המאגר, בהתאם להגדרות התפקיד ולצורך ביצועו בלבד. תקנה 9 מחייבת את בעל מאגר מידע לנקוט אמצעים מקובלים (בהתאם לאופי המאגר וטיבו), כדי לוודא כי הגישה למאגר ולמערכות המאגר נעשית בידי בעל הרשאה מוזהה המורשה לכך בלבד.

○ כמו כן, תקנה 13 לתקנות אבטחת מידע קובעת הסדרים שונים בנוגע לניהול מאובטח של מערכות מאגר. כך, התקנה קובעת כי בעל מאגר מידע יפריד, בהיקף ובמידה הסבירים האפשריים, בין מערכות המאגר אשר ניתן לגשת מהן למידע, לבין מערכות מחשוב אחרות המשמשות את בעל המאגר. תקנה 14 לתקנות קובעת הסדרים שונים בנוגע לאבטחת תקשורת. כך, התקנה קובעת כי **בעל מאגר מידע לא יחבר את מערכות המאגר לרשת האינטרנט או לרשת ציבורית אחרת, בלא התקנת אמצעי הגנה מתאימים מפני חדירה לא מורשית או מפני תוכנות המסוגלות לגרום נזק או שיבוש למחשב או לחומר מחשב**. התקנה קובעת גם כי העברת מידע ממאגר המידע, ברשת ציבורית או באינטרנט, תיעשה תוך שימוש בשיטות הצפנה מקובלות.¹⁰

מחיקת המידע

○ כפי שצוין, איסוף מידע ושמירתו במאגר מידע צריכים להיעשות אך ורק למטרה של איתור מגעים של חולי COVID-19. לפיכך, **במידה שנמצא כי נאסף מידע שאינו רלוונטי למטרה זו, מומלץ להביא למחיקת מידע זה, בהקדם האפשרי**.

○ מומלץ כי מידע שנאסף במסגרת החקירות האפידמיולוגיות **יימחק ממאגרי המידע עם סיום השימוש בו**, אלא בנסיבות בהן ניתן להצביע על תכלית ראויה להמשך שמירתו, כגון שמירתו במשרד הבריאות לצורך תחקיר פנימי של הפעולות שבוצעו לצמצום התפשטות הנגיף, לפי סעיף 15(ג) לחוק הסמכת שירות הביטחון הכללי. ככל שקיים צורך בהמשך שמירת המידע, מומלץ

¹⁰ להרחבה ראו הרשות להגנת הפרטיות "המדריך המלא לתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע)", https://www.gov.il/BlobFolder/guide/data_security_guide/he/NEW_GUIDE.pdf

- לבחון האם ניתן לשמור את המידע (או חלקו) באופן אנונימי, ולקבוע פרקי זמן קבועים ומינימליים לבחינה חוזרת של הצורך בהמשך שמירתו. מומלץ כי בחינה שכזו תיערך כל 7 ימים.
- ככל שבמסגרת החקירה נעשה רישום/תיעוד של התחקור או חלקו על גבי ניירות או במקרה בו הודפסו פלטי דוחות, צוינו נקודות על גבי מפות מודפסות או צולמו ניירות אשר סיפק הנחקר - יש להשמיד הניירות בתום התחקור.

זכויות לעיון במידע ולתיקונו

- בהתאם להוראות סעיף 13 לחוק הגנת הפרטיות עומדת למתווכרים הזכות לעיון במידע על אודותיהם שנאסף במסגרת החקירות האפידמיולוגיות ונשמר במאגרי מידע.¹¹ כמו כן, בהתאם לסעיף 14 לחוק, עומדת למתווכרים הזכות לדרוש את תיקון המידע במידה ומדובר, לדעתם, במידע שאינו נכון, שלם, ברור או מעודכן. מתוך פרשנות הוראות החוק עולה כי זכויות אלו אמורות לעמוד גם לאנשים אחרים (שאינם מתווכרים), שמידע על אודותיהם נאסף ונשמר במאגרי מידע כתוצאה מחקירות אפידמיולוגיות.

סיכום

החקירות האפידמיולוגיות הכרחיות למניעת התפשטות נגיף הקורונה בישראל, ותרומתן לקטיעת שרשרת ההדבקה היא מטבע הדברים משמעותית ביותר.

עם זאת, חקירות אפידמיולוגיות, מעצם טבען, כרוכות בפגיעה בפרטיותם של מתווכרים (ושל אנשים אחרים). במסגרת חקירות אלו נדרשים מתווכרים לחשוף מידע אישי ורגיש על אודותיהם הכולל, בין היתר, פירוט בדבר מיקומם הגיאוגרפי במשך תקופת זמן קצובה ובדבר זהות האנשים עימם נפגשו בתקופה זו. עצם האיסוף של מידע זה, ובוודאי חשיפתו ברבים או הצלבתו עם סוגי מידע אחרים, עלולים לפגוע קשות בפרטיותם של אנשים רבים.

במסגרת מסמך זה פורטו כללים והמלצות ביחס להגנה על פרטיות במסגרת עריכת חקירות אפידמיולוגיות. ובעת הטיפול במידע הנאסף במסגרתן. על הגורמים העורכים את החקירות מומלץ להטמיע כללים אלו בקרב ציבור החוקרים ושאר הגורמים האמונים על טיפול במידע הנאסף במסגרת החקירות.

¹¹ על-פי סעיף 13(ה) לחוק הגנת הפרטיות, זכות העיון במידע לפי סעיף 13 לא תעמוד למתווכרים כאשר המידע נשמר במאגרי המידע של רשויות הביטחון המנויות בסעיף 19(ג) לחוק, ובהן שירות הביטחון הכללי.

הרשות להגנת הפרטיות הקימה "קו חם" לסיוע במתן פתרונות מעשיים, ישימים ומהירים בתחומי פרטיות, וצוות הרשות זמין בכל עת למתן פתרונות בנושאי פרטיות ועיצוב פתרונות תומכי פרטיות בכל נושא הרלוונטי לפעילות החירום בעת הזו. יודגש כי פתרונות ישימים אלה יינתנו על ידי הרשות בלוחות זמנים קצרים ביותר כמתבקש בנסיבות.

להתייחסות נרחבת יותר מטעם הרשות להגנת הפרטיות בנושאי הגנת פרטיות במצב הנוכחי, הכולל פירוט של שאלות ותשובות, ראו:

https://www.gov.il/he/departments/faq/coronavirus_qa

ניתן לעמוד עמנו בקשר דרך עמוד הפייסבוק של הרשות ("[הרשות להגנת הפרטיות](#)") או במייל: ppa@justice.gov.il

נשמח לעמוד לרשותכם בכל נושא ועניין ולספק מענה לשאלותיכם. לשאלות והרחבות בעניינים אלו ואחרים בקרו באתר האינטרנט של הרשות להגנת הפרטיות:

https://www.gov.il/he/departments/the_privacy_protection_authority

נספח: ריכוז הדגשים המועלים במסמך

כללי:

- אדם אשר נחשף למידע על אודות אדם אחר כתוצאה מפעילותו במערך של חקירות אפידמיולוגיות ישמרנו בסוד ולא יגלה את האמור בו, אלא לצורך מטרה של איתור מגעים של חולי COVID-19 וקטיעת שרשרת ההדבקה, ובהתאם להנחיות משרד הבריאות.
- לחוקרים אפידמיולוגיים הפועלים מכוח הוראות הדין עומדת הסמכות לדרוש ולחייב מסירת מידע לצרכי איתור מגעים של חולי COVID-19.
- במצב בו החקירה מתבצעת על ידי גורם מסייע (שאינו עובד משרד הבריאות), אין לגורם זה סמכות לחייב את המתוחקר למסור מידע אישי, והמתוחקר רשאי להודיע כי ימסור את המידע אך ורק לחוקר אפידמיולוגי של משרד הבריאות.
- גם כאשר החקירה נערכת על-ידי מתשאל באופן עצמאי ושלא מכוח הוראות הדין, אין למתשאל סמכות לחייב את המתוחקר למסור מידע אישי, ומסירת המידע יכולה להיעשות אך ורק בהסכמת המתוחקר.
- איסוף מידע ושמירתו במאגר מידע צריכים להיעשות אך ורק למטרה של איתור מגעים של חולי COVID-19. לפיכך, במידה שנמצא כי נאסף מידע שאינו רלוונטי למטרה זו, מומלץ להביא למחיקת מידע זה, בהקדם האפשרי. כמו כן מומלץ כי מידע שנאסף במסגרת החקירות האפידמיולוגיות יימחק ממאגרי המידע עם סיום השימוש בו, למעט בנסיבות בהן ניתן להצביע על תכלית ראויה להמשך שמירתו.

על כלל הגורמים החוקרים:

- אין לאסוף מידע שאינו רלוונטי למטרה של איתור מגעים של חולי COVID-19 וקטיעת שרשרת ההדבקה.
- להימנע מלהציג בפני מתוחקרים שאלות שאינן קשורות או רלוונטיות למטרה החקירה.
- אין לעשות שימוש במידע הנאסף במסגרת חקירות אפידמיולוגיות אלא למטרה שלשמה הוא נאסף מלכתחילה.
- להיות נגישים למידע רק במידה הנדרשת להם לצורך ביצוע תפקידם.
- אין לחייב שיתוף מידע מאפליקציית המגן או מהיסטוריית המיקומים באפליקציות נוספות המותקנות במכשירו של המתוחקר אלא בהסכמתו.
- להקפיד על התנהלות מכבדת השומרת על הפרטיות המתוחקרים.
- להימנע מחשיפת מידע על אודות המתוחקרים בעת שיחות עם מתוחקרים אחרים או חוקרים עמיתים.

- להימנע מפרסום ברבים של מידע שמקורו בחקירות, ובמיוחד מידע מזוהה או כזה העלול להביא לזיהויו של אדם.
- בכל הנוגע להעברת מידע לצורך איתור מגעים – לוודא ולהקפיד כי העברת המידע תיעשה באמצעים המקובלים ורק לגורמים מאושרים, וזאת בהתאם להנחיות משרד הבריאות והוראות הדין.
- אין להשתמש בחשבונות דואר אלקטרוני פרטיים וחינמיים (כדוגמת חשבון גיימייל) או בתוכנות למסרים מידיים (כדוגמת WhatsApp) להעברת מידע על אודות מתווכרים או אנשים אחרים, אשר מקורו בחקירות האפידמיולוגיות.

על חוקרים אפידמיולוגים וגורמים מסייעים:

- אין לשמור מידע במכשירים אישיים אלא רק במערכות המידע של משרד הבריאות.
- אין להעביר את פרטי הגישה למערכות משרד הבריאות ואת הסיסמה למערכות אלו לגורמים שאינם מורשים.
- אין לגשת למידע אישי ורפואי של מתווכר (או של אדם עמו הוא בא במגע) בלי צורך או בלי הרשאה לכך. כמו כן, אין להיכנס לרשומה של מתווכר שלא לצורך ביצוע התפקיד או החקירה.
- גורם מסייע לא יסייע בעניינו של אדם שהוא מכיר או סבור שהוא צפוי להכיר. אם לאחר תחילת חקירה מתעורר חשש בקרב גורם מסייע כי הוא עשוי להכיר את האדם עליו החקירה נסובה, יש להפסיק את החקירה באופן מיידי.

על מעסיקים ומתשאלים במקומות עבודה:

- אין לאסוף מידע ואין לשאול שאלות בדבר מגעים של מתווכר אלא עם עובדים אחרים באותו מקום עבודה.
- אין להשתמש במצלמות המותקנות במרחבים הציבוריים שבשטח מקום העבודה לצרכי החקירה אלא לאחר יידוע מראש של ציבור העובדים.
- אין להשתמש באמצעים וכלים טכנולוגיים המוענקים לעובדים על-ידי מעסיקים העשויים לחשוף מידע אישי של המתווכר (כגון חשבון המייל של המתווכר), אלא אם השימוש באמצעי הטכנולוגי במהלך החקירה נעשה בידי המתווכר עצמו.